

**STANDARDY OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY
ORAZ OSÓB BEZRADNYCH**

W

**DOMU ZAKONNYM ZGROMADZENIA
SIÓSTR URSZULANEK SERCA JEZUSA KONAJĄCEGO**

w Pniewach

2024

SPIS TREŚCI

SŁOWNICZEK	2
PREAMBUŁA	3
STWORZENIE I ZACHOWANIE BEZPIECZNEGO ŚRODOWISKA W SANKTUARIUM	3
WERYFIKACJA I DELEGACJA OSÓB PRACUJĄCYCH Z DZIEĆMI/OSOBAMI BEZRADNYMI W SANKTUARIUM	4
ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI NA TERENIE SANKTUARIUM	5
SPOSÓB REAGOWANIA NA OSKARŻENIA LUB NIEWŁAŚCIWE ZACHOWANIA	9
ZASADY ZGŁASZANIA KRZYWDY LUB PRZESTĘPSTWA WOBEC DZIECKA/OSOBY BEZRADNEJ	12
PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU SKRZYWDZENIA LUB ZAGROŻENIA DZIECKA/ OSOBY BEZRADNEJ	12
ZAPEWNIENIE OPIEKI I WSPARCIA OSOBOM SKRZYWDZONYM	13
SPOSÓB POSTĘPOWANIA Z OSKARŻONYMI O WYKORZYSTANIE SEKSUALNE I PRZEMOC	14
EDUKACJA OSÓB ODDELEGOWANYCH W SANKTUARIUM DO POSŁUGI Z UDZIAŁEM DZIECI	15
ZAPEWNIENIE JAKOŚCI I CIĄGŁOŚCI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PREWENCJI	15
DOKUMENTOWANIE ZDARZEŃ PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB KRZYWDZENIA DZIECI/ OSÓB BEZRADNYCH I ZASADY PRZECHOWYWANIA DOKUMENTACJI	15
WAŻNE KONTAKTY I INSTYTUCJE ŚWIADCZĄCE POMOC	17

SŁOWNICZEK

- **Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego w Pniewach** – jednostka prawna Kościoła katolickiego, na terenie którego funkcjonuje Sanktuarium Św. Urszuli Ledóchowskiej. W dokumencie używa się zamiennie nazw: Dom zakonny, Sanktuarium, klasztor.
- **Przełożona Domu Zakonnego** – osoba reprezentująca Dom Zakonny, która jest jednocześnie Kustoszem Sanktuarium (art. 7, pkt. 1 Statut Sanktuarium). W dokumencie używa się zamiennie nazw: przełożona, przełożona klasztoru, kustosz.
- **Dom Św. Anieli** – dom dla gości, w którym przyjmuje się indywidualnych i grupowych pielgrzymów i rekolektantów na noclegi w ramach działalności statutowej. W dokumencie używa się zamiennie nazw: Dom Św. Anieli, dom dla gości.
- **Personel/pracownik** - osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej odpłatnej lub nieodpłatnej, a także wolontariusz i stażysta lub siostra podejmująca działania duszpasterskie, opiekuńczo-wychowawcze albo usługowe w ramach Sanktuarium.
- **Dziecko** - każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
- **Opiekun dziecka** - osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny, rodzic zastępczy, opiekun tymczasowy (osoba upoważniona do reprezentowania dziecka będącego obywatelem Ukrainy, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych).

PREAMBUŁA

Z Konstytucji Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego:

Szczególną misją Zgromadzenia w Kościele jest głoszenie Chrystusa – miłości Jego Serca – przez wychowanie i nauczanie dzieci i młodzieży, służbę braciom najbardziej potrzebującym i pokrzywdzonym oraz przez inne formy działania zmierzające do ewangelizacji świata. [pkt. 4]

Jako główne zadanie Zgromadzenie podejmuje nauczanie i wychowanie dzieci i młodzieży. W trosce o pełny rozwój osoby ludzkiej uczestniczy z zaangażowaniem w dzieło chrześcijańskiego wychowania na każdym etapie, przyczyniając się w ten sposób do przemiany świata w duchu cywilizacji miłości. [pkt. 79]

STWORZENIE I ZACHOWANIE BEZPIECZNEGO ŚRODOWISKA W SANKTUARIUM

- Naczelną zasadą wszystkich działań wobec dzieci/osób bezbronnych podejmowanych przez pracowników Sanktuarium jest działanie dla ich dobra i w ich najlepszym interesie. Każdą osobę traktuje się z szacunkiem i niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie.
- W Sanktuarium św. Urszuli Ledóchowskiej został opracowany i wprowadzony w życie wewnętrzny dokument, w którym zawarta jest polityka ochrony przebywających na jego terenie dzieci i osób dorosłych bezbronnych zgodnie z obowiązującymi standardami wyznaczonymi zarówno przez prawo państwowe, jak i wskazania wynikające z Wytocznych Kościoła katolickiego w Polsce.
- Polityka ochrony dotyczy szczegółowych zasad bezpieczeństwa i sposobów ochrony przebywających na terenie Sanktuarium dzieci i bezbronnych dorosłych, czyli:
 - rekrutacji personelu i osób zaangażowanych duszpastersko w Sanktuarium;
 - bezpiecznych relacji pomiędzy dorosłymi zatrudnionymi i innymi osobami zaangażowanymi duszpastersko w Sanktuarium a dziećmi/bezbronnymi dorosłymi;
 - bezpiecznych relacji pomiędzy rówieśnikami;
 - bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych;
 - zasady ochrony wizerunku i danych osobowych;
 - sposobu reagowania na przypadki podejrzenia krzywdzenia lub stwierdzenia przemocy fizycznej, psychicznej czy seksualnej;
 - pomocy osobom pokrzywdzonym;
 - sposobu dokumentowania i przechowywania zgłoszonych zdarzeń krzywdzenia;
 - monitoringu stosowania standardów ochrony dzieci/bezbronnych dorosłych oraz ich przeglądu i aktualizacji;
 - szkoleń.
- Standardy ochrony są dostępne w Sanktuarium (na furcie, w zakrystii, w *Domu św. Anieli*) i podane na stronie internetowej (www.sanktuarium-pniewy.pl).

1. WERYFIKACJA I DELEGOWANIE OSÓB PRACUJĄCYCH Z DZIEĆMI/OSOBAMI BEZRADNYMI W SANKTUARIUM

1.1. Weryfikacja przewidziana prawem dotyczy odpowiedzialnych za domy dla gości, osób delegowanych do posługi opiekuńczo-wychowawczej, duszpasterskiej oraz innych osób zatrudnionych/wolontariuszy w dziele mających kontakt z dziećmi.

1.2. Obowiązki przełożonej Domu zakonnego

- Przełożona Domu Zakonnego, ponosi personalnie odpowiedzialność za wdrażanie i nadzór nad przestrzeganiem Standardów ochrony dzieci/osób bezradnych przed przemocą oraz za działania interwencyjne. Współpracuje z przełożoną Centrum Pniewsko-Poznańskiego Zgromadzenia Sióstr Urszulanek SJK oraz z delegatką Zgromadzenia ds. ochrony dzieci i młodzieży.
- Przełożona może wyznaczyć osobę odpowiedzialną za przeszkolenie, monitoring i realizację strategii ochrony dzieci/osób bezradnych.
- O każdej osobie zaangażowanej w Sanktuarium w duszpasterstwo lub przyjmowanie pielgrzymów, gości i mającej kontakt z dziećmi przełożona uzyskuje dane z Rejestru Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym.
- Przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do w/w działalności, przełożona ma obowiązek uzyskania od tej osoby informacji z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdz. XIX k.k. (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu) i XXV k.k. (przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości) oraz w zakresie art. 189a k.k. (handel ludźmi), art. 207 k.k. (znęcanie się nad osobą najbliższą lub pozostającą w stosunku zależności) oraz przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
- Ponadto, od osób, które w ostatnich dwudziestu latach mieszkały poza Polską, egzekwuje informacje z rejestrów karnych tych państw (por. art. 21. 5-6 Ustawy), w których przebywały, lub kartę karną bądź odpowiednie oświadczenie (załącznik nr 1), jeśli w prawie tych państw takie regulacje nie występują.
- Dokumenty, o których jest wyżej mowa załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, liturgią, wypoczynkiem, rozwojem duchowym lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci.
- Przełożona powołuje osobę (lub osoby) zaufaną, do której należy przyjmowanie zgłoszeń dotyczących nieszanowania standardów. Osoba zaufana nie może na własną rękę podejmować działań służących wyjaśnieniu podejrzeń i zarzutów lub weryfikacji zgłaszanych faktów. Obowiązuje ją zasada poufności. Powinna to być osoba faktycznie budząca zaufanie, posiadająca tzw. kompetencje miękkie, predysponujące ją do kontaktu z osobami skrzywdzonymi.
- Przełożona domu zakonnego jest osobą odpowiedzialną bezpośrednio za interwencję w przypadku zaistnienia przestępstwa przemocy. Powinna czynić to we współpracy z wymienionymi wyżej kompetentnymi osobami.
- Odpowiada także za bezpieczne przechowywanie dokumentacji, gdyż wszelka działalność dotycząca ochrony oraz interwencji i pomocy musi być dokumentowana. Wpisów w rejestrze zdarzeń (załącznik nr 5) dokonują osoby bezpośrednio zaangażowane w daną aktywność. Rejestr prowadzi się zgodnie z zasadami ochrony danych wrażliwych.

1.3. Obowiązki osób podejmujących z ramienia Zgromadzenia działalność duszpasterską, wychowawczą, opiekuńczą lub edukacyjną wobec dzieci z prowadzonych przez siebie grup (p.w. ministranci, chór Promyki Słoneczne, inne) oraz posługujących w Sanktuarium

Osoby te powinny:

- zapoznać się ze Standardami ochrony dzieci/osób bezradnych obowiązujących w Sanktuarium i podpisać odpowiednie oświadczenie (załącznik nr 3);
- czuwać nad własną dojrzałością emocjonalną, psychiczną, duchową;
- starać się o dobór żywo wierzących, rzetelnych i zweryfikowanych współpracowników;
- wspierać dzieci w ich rozwoju ku dojrzałości;
- dbać o respektowanie zasad kultury (wobec dzieci i między nimi);
- czuwać nad równym traktowaniem wszystkich dzieci, z uwzględnieniem ich szczególnych potrzeb i osobistych uwarunkowań;
- dbać o przestrzeganie prawa do nienaruszalności cielesnej i prywatności;
- zachowywać zasady chroniące dzieci/osoby bezbronne zawarte w pkt. 2 niniejszego dokumentu.
- organizować działania duszpasterskie i inne w miejscach bezpiecznych;
- utrzymywać transparentny kontakt z rodzicami dzieci;
- dbać o przestrzeganie zasad prywatności i ochrony wizerunku oraz danych osobowych dzieci;
- odbyć odpowiednie szkolenia z zakresu ochrony dzieci/osób bezradnych przed krzywdzeniem oraz zasad interwencji w sytuacji podejrzenia zaistnienia przestępstwa.

2. ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI NA TERENIE SANKTUARIUM

2.1. Ogólne zasady dotyczące dzieci

- Wszelkie oddziaływania wychowawcze muszą dokonywać się z poszanowaniem woli rodziców/opiekunów prawnych.
- Osoby zaangażowane w Sanktuarium i w grupach duszpasterskich traktują każde dziecko, będące pod opieką klasztoru sprawiedliwie i z szacunkiem, chroniąc jego godność. Wszyscy podopieczni mają prawo do okazywania im jednakowej troski, bez faworyzowania.
- Zachęca się do pełnej transparentności w organizowaniu spotkań z dziećmi. Na początku roku formacyjnego należy:
 - zapoznać rodziców/opiekunów prawnych dzieci z harmonogramem planowanych spotkań;
 - zadbać o wyrażenie przez nich zgody w formie pisemnej na udział w spotkaniach;
 - ustalić zasady odbioru dzieci;
 - ustalić zasady komunikacji elektronicznej z dziećmi i rodzicami/opiekunami prawnymi.

2.2. Zasady chroniące dzieci w kontakcie bezpośrednim

- Dzieci mogą przebywać na terenie klasztoru tylko za wiedzą i zgodą rodzica/ opiekuna prawnego.
- Wszystkie spotkania z dziećmi na terenie Sanktuarium powinny być organizowane w miejscach ogólnodostępnych.
- Osoby zaangażowane w jakikolwiek sposób w działania opiekuńczo-wychowawcze szanują granice intymności fizycznej i emocjonalnej podopiecznych, zwracając uwagę na ich własne wyczucie granic. W związku z tym w relacjach uwzględniają wrażliwość dzieci. W sytuacji niepewności lepiej kierować się powściągliwością i zachować dystans, aniżeli wykonać nadmiar gestów.
- Reakcja na potrzeby emocjonalne podopiecznych, szczególnie dziecka młodszego, np. przytulenie się do dorosłego, etc., powinna mieć miejsce najlepiej w obecności osób trzecich, w przestrzeniach otwartych, pomieszczeniach monitorowanych, co w razie wątpliwości służyć powinno ich obiektywizacji.
- Jeżeli dobro dziecka wymaga indywidualnego spotkania, nie może się ono odbywać w sekrecie, zalecane jest powiadomienie rodziców lub przełożonej. Osoba przeprowadzająca spotkanie powinna zatroszczyć się o transparentność (np. uchylone drzwi pomieszczenia, które nie mogą być zamknięte na klucz, obecność innych osób w pobliżu, powiadomienie innych osób o spotkaniu itp.). Indywidualnych spotkań z dziećmi nie wolno w nieroztropny sposób mnożyć ani przedłużać. Spotkania takie nie powinny odbywać się w późnych godzinach wieczornych lub nocą.
- Dzieci powinny zawsze pozostawać pod opieką osoby dorosłej. Opiekunowie nie mogą pozostawać pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych ani przyjmować ich w obecności dzieci.
- Zakazuje się przewożenia dzieci prywatnymi samochodami, zwłaszcza w pojedynkę, bez wiedzy i wyraźnej zgody rodziców/opiekunów prawnych.
- W prywatne życie dziecka wolno ingerować tylko w takim wymiarze, w jakim wymaga tego konkretny problem.
- W przypadku konieczności podjęcia rozmów na temat seksualności należy wykazać się delikatnością i roztropnie rozeznąć, czy takiej rozmowy nie powinien przeprowadzić specjalista.
- Każdy przypadek przemocy fizycznej, psychicznej, emocjonalnej czy seksualnej pomiędzy dziećmi wymaga natychmiastowej reakcji ze strony opiekunów.

2.3. Zachowania niedozwolone na terenie Sanktuarium:

Zasady te dotyczą nie tylko relacji dorosły – dziecko, ale również relacji pomiędzy dziećmi.

- Stosowanie przemocy psychicznej, takiej jak: poniżanie, upokarzanie, ośmieszanie, wykluczanie, dyskryminowanie, pogardliwe traktowanie, dokuczanie, szykanowanie, znęcanie się itp., zarówno w bezpośrednich kontaktach, jak i za pośrednictwem mediów społecznościowych.
- Intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona przemocy fizycznej (gwałt, bicie, klapsy, mocne i zamykające uściski, uniemożliwiające przerwanie kontaktu, szturchanie) lub słownej (krzyczenie, wulgaryzmy), erotyzowanie czy seksualizacja relacji.

- Dotykanie kogoś wbrew jego woli. Zabronione są wszelkie formy okazywania niechcianej czułości, dotykanie miejsc intymnych (choćby przez bieliznę lub odzież), klepanie po pośladkach, kładzenie się lub spanie obok.
- Próby nawiązywania kontaktu w miejscach odosobnionych, zbyt intensywne dążenie do osobistego kontaktu, prowokacja i wciąganie w sytuacje dwuznaczne, żarty o podtekście seksualnym, epatowanie nagością.
- Prezentowanie - w jakikolwiek sposób i za pomocą jakiegokolwiek urządzenia - nieodpowiednich i wulgarnych treści, zwłaszcza o charakterze erotycznym, pornograficznym, obrazujących przemoc bądź nieodpowiednich do wieku i wrażliwości odbiorców lub w inny sposób przyczyniających się do dyskomfortu.
- Nadmierne, indywidualne obdarowywanie prezentami i inne formy faworyzowania.
- Posiadanie, zażywanie i częstowanie tytoniem, alkoholem i innymi substancjami psychoaktywnymi, posiadanie środków niedozwolonych przez prawo.
- Nie wolno dzieciom robić zdjęć lub filmować bez ich zgody i zgody rodziców/opiekunów prawnych. Nie wolno upubliczniać zdjęć, filmów z udziałem dzieci bez pisemnej zgody ich rodziców/opiekunów prawnych, z wyjątkiem zdjęć grupowych w miejscach publicznych w związku z informowaniem o wydarzeniach.

2.4. Zasady dotyczące kontaktów przez media oraz udostępniania internetu

- Sanktuarium nie zapewnia dzieciom z grup duszpasterskich dostępu do internetu, z wyjątkiem *Domu św. Anieli*.
- W *Domu św. Anieli* dzieci korzystają z sieci wi-fi za zgodą swoich opiekunów/organizatora pobytu.

2.5. Zasady ochrony dzieci podczas wyjazdów

- Wszystkie formy zorganizowanego czasu, a w sposób szczególny wypoczynku dzieci powinny być realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i z zachowaniem w/w zasad dotyczących ochrony dzieci.
- Na wyjazdy grupowe należy uzyskać pisemną zgodę rodziców/opiekunów prawnych, po uprzednim zapoznaniu ich z ramowym planem działania i zasadami jego organizacji (regulaminem). Podczas wyjazdu rodzice/opiekunowie prawni mają prawo do kontaktu ze swoim dzieckiem oraz z jego opiekunem zgodnie z regulaminem wyjazdu.
- Podczas wyjazdów opiekunowie nie powinni nocować w tym samym pomieszczeniu co podopieczni. W sytuacji szczególnej, wymagającej od opiekuna pozostania w nocy w pomieszczeniu z dzieckiem, powinien on o tym fakcie zawiadomić inną osobę dorosłą, kierownika wyjazdu oraz, jeśli to możliwe, rodzica/opiekuna prawnego dziecka.
- Jeśli wyjazd przewiduje noclegi zbiorowe, organizator zawiera informację na ten temat w regulaminie. Szczególnie zadbać należy o ochronę dzieci w toaletach, łazienkach, przebieralniach czy szatniach.

2.6. Polityka bezpieczeństwa w związku z przyjmowaniem gości w Sanktuarium

- 2.6.1. Na terenie całego Sanktuarium, obowiązują wszystkie zasady ochrony dzieci, opisane powyżej.

- 2.6.2. Osoby odpowiedzialne za dom dla gości i osoby zaangażowane w bezpośrednią opiekę nad dziećmi są zweryfikowane pod względem bezpieczeństwa kontaktu z dziećmi.
- 2.6.3. Gości przyjmuje się za zgodą siostry przełożonej w przeznaczonych do tego pomieszczeniach.
- 2.6.4. W *Domu Św. Anieli* i innych budynkach, w których przyjmuje się gości, obowiązują szczegółowe zasady ich przyjmowania:
- Dzieci przebywają pod opieką rodziców lub opiekunów posiadających zgodę rodziców/opiekunów prawnych;
 - Dzieci mogą być przyjmowane samodzielnie na czas określony na podstawie pisemnej zgody rodziców/opiekunów prawnych;
 - Tożsamość dzieci i ich opiekunów potwierdza okazanie odpowiedniego dokumentu lub pisemnej zgody;
 - Osoby przebywające w *Domu Św. Anieli* lub innym, mają zapewnioną bezpieczną przestrzeń formacyjną i wypoczynkową; jednocześnie zobowiązani są do przestrzegania pewnych zasad (*Regulamin Domu św. Anieli*);
 - Pracownicy i mieszkańcy domu okazują szacunek, wsparcie i potrzebną pomoc wszystkim gościom;
 - Spotkania indywidualne odbywają się w bezpiecznej przestrzeni zapewniającej dyskrecję, ale są ogólnie dostępne. Niedopuszczalne jest przebywanie gości w miejscach odosobnionych, wyłączonych z użytkowania lub zarezerwowanych dla innych osób lub celów;
 - *Dom Św. Anieli* umożliwia dostęp do sieci wi-fi, jednak dzieci korzystają z niej za zgodą opiekunów i na ich odpowiedzialność;
 - Utrwalanie wizerunku gości korzystających z pobytu w obiekcie na jakichkolwiek nośnikach jest dopuszczalne po wyrażeniu przez nich wyraźnej zgody. Publikowanie możliwe jest przy zachowaniu obowiązujących przepisów RODO.
 - W sytuacji podejrzenia krzywdy, popełnienia przestępstwa lub innych niewłaściwych zachowań, za oficjalne zgłoszenie tego faktu odpowiedzialny jest organizator grupy, przełożona klasztoru lub wyznaczona osoba.

Grupa zorganizowana (której udostępniamy pomieszczenia lub gdy sami jesteśmy organizatorem)

- W przypadku grupy zorganizowanej opiekę nad dziećmi przebywającymi w obiekcie sprawuje organizator pobytu oraz wyznaczeni przez niego opiekunowie.
- Organizator zewnętrzny składa oświadczenie o sprawdzeniu opiekunów grupy w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.
- W przypadku grup koedukacyjnych zakwaterowanie chłopców i dziewcząt jest oddzielne.
- Każde dziecko ma możliwość wykonywania czynności higienicznych w przystosowanych warunkach, chroniących jego intymność.

- Gdy dziecko/osoba bezradna wymaga wsparcia przy czynnościach higienicznych – pomaga opiekun grupy lub osoba wyznaczona przez organizatora. Organizator zatroszczy się, by rodzic/opiekun prawny dowiedział się o tym fakcie w jak najkrótszym czasie.
- Opiekunowie nie nocują w tym samym pomieszczeniu co dzieci. W sytuacji wymagającej od członka personelu pozostania w nocy w pomieszczeniu z wychowankiem, należy powiadomić o tym fakcie organizatora wyjazdu oraz, jeśli to możliwe, rodzica/opiekuna prawnego podopiecznego.
- Rodzice/opiekunowie prawni mają prawo do kontaktu ze swoim dzieckiem oraz z jego opiekunem (w przypadku organizacji przez Sanktuarium).

Goście indywidualni

➤ Identyfikacja dzieci

W przypadku osób nieznanych personelowi *Domu Św. Anieli*, zawsze, kiedy jest to możliwe, należy dokonać identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą dorosłą, z którą przebywa w obiekcie. Aby tego dokonać należy:

- zapytać o tożsamość dziecka oraz o jego relację w stosunku do osoby, z którą przybyło do obiektu lub w nim przebywa. W tym celu można poprosić o dokument tożsamości dziecka lub inny dokument potwierdzający, że osoba dorosła ma prawo do sprawowania opieki nad dzieckiem w obiekcie. W przypadku braku dokumentu tożsamości można poprosić o podanie danych dziecka (imię, nazwisko, adres, numer PESEL);
- w przypadku braku dokumentów wskazujących na pokrewieństwo dziecka i osoby dorosłej należy zapytać o tę relację osobę dorosłą oraz dziecko;
- jeśli osoba dorosła nie jest rodzicem lub opiekunem prawnym dziecka, powinna okazać dokument świadczący o zgodzie rodziców na wspólny wyjazd osoby dorosłej z dzieckiem (pisemne oświadczenie);
- w przypadku braku ustaleń można odmówić przyjęcia.

2.7. Polityka bezpieczeństwa w związku z posługą sakramentalną w Sanktuarium

- Sakrament pokuty i pojednania, a także rozmowy związane z towarzyszeniem duchowym powinny odbywać się w miejscach do tego wyznaczonych (konfesjonał w kaplicy, zakrystii lub rozmównica). Jeśli nie można zachować tej zasady (np. przy spowiedzi osoby chorej lub z niepełnosprawnością), należy zadbać o to, by spowiednik i penitent byli dostępni (drzwi pomieszczenia nie mogą być zamknięte na klucz). Niedopuszczalne jest spowiadanie lub tzw. rozmowy duchowe w pokojach prywatnych.
- Niedopuszczalne są wszelkiego rodzaju nadużycia duchowe (w obszarze spowiedzi, poradnictwa, towarzyszenia duchowego itp.).

3. SPOSÓB REAGOWANIA NA OSKARŻENIA LUB NIEWŁAŚCIWE ZACHOWANIA

- 3.1. Każda osoba mieszkająca i pracownik zatrudniony w klasztorze, który był świadkiem wyrządzanej dziecku/osobie bezradnej krzywdy, albo który podejrzewa lub został

poinformowany o podejrzeniu lub o przemocy wobec dziecka jest zobowiązany do powiadomienia o tym fakcie kustosa Sanktuarium lub osobę przez niego wyznaczoną i do podjęcia działań zgodnie z niniejszą procedurą:

- osobę, która chce opowiedzieć o przypadku skrzywdzenia, należy z uwagą wysłuchać;
 - w trakcie przyjmowania rozmowy nie wolno wyrażać opinii ani negatywnych, ani pozytywnych oraz komentarzy na temat domniemanego sprawcy, a tym bardziej osoby skrzywdzonej;
 - osoba, która jako pierwsza dowiaduje się o zaistnieniu potencjalnego przypadku krzywdzenia nie jest upoważniona do wydawania decyzji i osądów; jest to zadanie organów oraz instytucji, do których sprawa zostanie skierowana;
 - każdy fakt zgłoszenia krzywdy na terenie Sanktuarium, musi zostać udokumentowany sporządzeniem notatki służbowej (załącznik nr 4). Notatka służbowa powinna być podpisana przez sporządzającego oraz przez osobę zgłaszającą.
- 3.2. Jeśli domniemana krzywda dotyczy dziecka, należy o tym zawiadomić jego rodziców i wraz z nimi podjąć odpowiednie działania.
- 3.3. Jeśli sprawa dotyczy niewłaściwych zachowań dzieci wobec siebie nawzajem, należy niezwłocznie zawiadomić rodziców dzieci biorących udział w zdarzeniu i wraz z nimi podjąć odpowiednie działania.
- 3.4. W przypadku, gdy osoba skrzywdzona jest uczestnikiem zorganizowanej grupy korzystającej z *Domu św. Anieli*, wówczas o fakcie krzywdy informuje się osobę, pod której opieką ona się znajduje. Osoba przyjmująca zgłoszenie ma obowiązek uruchomić oficjalną procedurę, w pierwszej kolejności zgłaszając sprawę osobie odpowiedzialnej za daną grupę lub za *Dom św. Anieli*, w którym osoba pokrzywdzona przebywa. Fakt zgłoszenia powinien być udokumentowany w notatce służbowej.
- 3.5. Jeśli dziecko jest indywidualnie pod opieką osoby dorosłej, wówczas obowiązkiem tej osoby jest uruchomienie procedur interwencyjnych.
- 3.6. W obu wyżej wymienionych przypadkach zasada ta obowiązuje pod warunkiem, że to nie opiekunowie są wskazani jako sprawcy. Jeżeli krzywdzącym lub podejrzanym o krzywdzenie jest opiekun, o krzywdzie należy powiadomić osobę odpowiedzialną za obsługę grupy lub przełożoną klasztoru.
- 3.7. Po otrzymaniu zgłoszenia kustosz Sanktuarium powiadamia przełożoną Centrum i/lub - w zależności od wagi krzywdy – delegatkę Zgromadzenia ds. ochrony małoletnich.
- 3.8. Zgłoszoną sprawę należy zbadać i podjąć adekwatne kroki w zależności od tego, czego dotyczyło krzywdzące zachowanie. Każdorazowo należy podjąć z osobą krzywdzącą lub podejrzaną o krzywdzenie rozmowę i jeśli zajdzie taka potrzeba, na czas przeprowadzania postępowania wyjaśniającego, odsunąć ją od pełnienia obowiązków wymagających kontaktów z dziećmi, nie narażając jej na utratę reputacji.
- 3.9. Jeżeli istnieje podejrzenie, iż osobą odpowiedzialną za przemoc wobec dziecka jest osoba związana z Sanktuarium, wówczas sposób reagowania musi uwzględniać normy nie tylko

prawa państwowego, ale także kościelnego z właściwymi organami w zakresie ich kompetencji.

3.10. Jeśli jakakolwiek osoba dorosła zaangażowana w pracę duszpasterską w Sanktuarium lub przyjmowanie gości dowie się od dziecka, że doświadczyło ono przemocy fizycznej lub seksualnej, które są przestępstwem, automatycznie ma obowiązek zastosowania się do art. 304 k.p.k. mówiącego o tym, że każdy, kto dowie się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

3.11. Rozmowa z osobą zgłaszającą krzywdę

- Pierwszym celem rozmowy powinno być danie poczucia wsparcia i bezpieczeństwa oraz zrozumienia osobie skrzywdzonej, a jednocześnie, na miarę możliwości, pozyskanie informacji o faktycznych lub prawdopodobnych okolicznościach zaistnienia niewłaściwej sytuacji.
- Osoba skrzywdzona, zarówno małoletnia, jak i dorosła, ma prawo do tego, by przy czynnościach wyjaśniających towarzyszyła jej wybrana przez nią osoba zaufana. Jeżeli zgłoszenie odnosi się do osoby pomiędzy 15 a 18. rokiem życia, rozmowa w obecności psychologa powinna odbywać się za wyraźną jej zgodą.
- W przypadku, gdy zgłaszającym krzywdę jest dziecko poniżej 15. roku życia, rozmowa wyjaśniająca z dzieckiem pokrzywdzonym może odbywać się tylko w obecności rodzica/opiekuna prawnego i za ich pisemną zgodą oraz w obecności psychologa, w warunkach dostosowanych do wieku i rozwoju pokrzywdzonego tak, aby zapewnić swobodę wypowiedzi.
- Prowadząc rozmowę z osobą skrzywdzoną, trzeba pamiętać, by:
 - zachować spokój, szacunek i empatię w stosunku do osoby zgłaszającej;
 - nastawić się głównie na aktywne i wspierające słuchanie;
 - nie okazywać wątpliwości co do wiarygodności osoby lub jej wypowiedzi;
 - nie zadawać zbędnych pytań i nie domagać się szczegółów (zwłaszcza natury intymnej), jeśli sama osoba pokrzywdzona o tym nie opowiada;
 - dostosować się do rytmu i poziomu otwarcia osoby pokrzywdzonej, nie przymuszać jej do mówienia, nie przyspieszać i nie sugerować niczego własnymi pytaniami;
 - nie obiecywać jej tego, czego nie będziemy mogli zrobić, a co może nam utrudnić udzielenie pomocy (np. zachowania rozmowy w tajemnicy);
 - zapewnić o naszym wsparciu i pomocy także po zakończeniu rozmowy;
 - omówić możliwości dalszej współpracy oraz form kontaktu.
- Osoba skrzywdzona/rodzic/opiekun prawny/ osoba bezradna ma prawo do informacji, jakie środki zapobiegawcze zostały podjęte w odniesieniu do osoby oskarżanej o wyrządzenie krzywdy.
- Jeśli zgłoszenia dokonuje osoba inna niż poszkodowana (świadek zdarzenia, powiernik osoby skrzywdzonej, inny członek danej grupy), która ma wiedzę o zaistniałych wydarzeniach, należy skoncentrować się na ustaleniu faktów, okoliczności zdarzenia i osób biorących w nim udział.

4. ZASADY ZGŁASZANIA KRZYWDY LUB PRZESTĘPSTWA WOBEC DZIECKA/OSOBY BEZRADNEJ

Po przeprowadzeniu rozmowy na temat zaistnienia ewentualnej krzywdy należy działać bez zwłoki, zgodnie z opisanymi zasadami:

- Jeśli krzywda nosiła znamiona przestępstwa w rozumieniu prawa kościelnego, należy powiadomić właściwego przełożonego, któremu podlega podejrzany/podejrzana. Na tę okoliczność należy sporządzić oświadczenie o oficjalnym potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia przez przełożonego.
- Jeśli krzywda nosiła znamiona przestępstwa w rozumieniu prawa państwowego, należy bezzwłocznie powiadomić stosowne organy (policja lub prokuratura). Może to uczynić kustosz Sanktuarium lub osoba przez niego wyznaczona albo organizator grupy.
- W przypadku, gdy przestępstwa dopuściła się osoba duchowna lub konsekrowana, dokonuje się również zgłoszenia odpowiednim władzom kościelnym za pośrednictwem przełożonej Centrum ze względu na konieczność – zależnie od okoliczności – przeprowadzenia dochodzenia kanonicznego. Także w sytuacjach niejasnych i budzących wątpliwości należy niezwłocznie poinformować o zaistniałej sytuacji przełożoną generalną Zgromadzenia i delegata ds. ochrony małoletnich arch. poznańskiej.
- Dokumentacja postępowań wyjaśniających zgłoszenia lub podejrzenia dotyczące aktów przemocy albo wykorzystania dziecka powinna być przechowywana w archiwum Sanktuarium jako informacja niejawną.
- Do dokumentacji dołącza się oświadczenie uzyskane od organizatora pobytu danej grupy potwierdzające, że posiada wszelkie wymagane oświadczenia i zgody na wyjazd z dziećmi.

5. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU SKRZYWDZENIA LUB ZAGROŻENIA DZIECKA/OSOBY BEZRADNEJ

5.1. Procedura postępowania w przypadku niewłaściwego zachowania

- W przypadku ujawnienia niewłaściwego zachowania należy porozmawiać z osobą, która dopuściła się tego czynu, następnie ponownie wyjaśnić zasady bezpiecznych relacji obowiązujących na terenie Sanktuarium oraz konsekwencje ich nieprzestrzegania.
- Osoba zgłaszająca otrzymuje informację o podjętych w sprawie krokach.

5.2. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia zagrożenia dziecka

- W sytuacjach nietypowych i/lub podejrzanych, wskazujących na możliwe ryzyko krzywdzenia dziecka, identyfikacja jest obowiązkowo przeprowadzana przez pracownika Sanktuarium, który spostrzegł zagrożenie.
- W przypadku oporu ze strony osoby dorosłej co do okazania dokumentu dziecka i/lub wskazania relacji należy wyjaśnić cel tej procedury.
- Jeżeli rozmowa nie rozwieje wątpliwości dotyczących podejrzenia wobec dorosłego i jego intencji skrzywdzenia dziecka, należy powiadomić kustosza Sanktuarium, który przejmie rozmowę z podejrzaną osobą w celu uzyskania dalszych wyjaśnień lub - gdy rozmowa potwierdzi przekonanie o próbie lub popełnieniu przestępstwa na szkodę dziecka - podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji.

- W przypadku, gdy świadkami nietypowych i/lub podejrzanych sytuacji są inne osoby znajdujące się na terenie Sanktuarium, powinny one niezwłocznie zawiadomić o tym przełożoną klasztoru, która zadecyduje o podjęciu odpowiednich działań.
- Dalej stosuje się procedurę w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka.

5.3. Procedura postępowania w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka, które jest przestępstwem

- Mając uzasadnione podejrzenie, że wobec dziecka/osoby bezradnej przebywającej w obiekcie zostało dokonane przestępstwo, należy niezwłocznie zawiadomić policję, dzwoniąc pod numer 112 i opisując okoliczności zdarzenia. W zależności od dynamiki sytuacji i okoliczności telefon wykonuje osoba, która jest bezpośrednim świadkiem zdarzenia (pracownik/przełożony). Jeśli zawiadamiającym jest pracownik, jednocześnie o zdarzeniu informuje przełożoną klasztoru.
- Uzasadnione podejrzenie krzywdzenia dziecka występuje wtedy, gdy:
 - dziecko ujawniło fakt krzywdzenia;
 - ktoś zaobserwował krzywdzenie;
 - dziecko ma na sobie ślady krzywdzenia (np. zadrapania, zasinienia);
 - występują inne okoliczności mogące wskazywać na krzywdzenie, np. znalezienie materiałów pornograficznych z udziałem dzieci w pokoju osoby dorosłej.
- W tej sytuacji należy uniemożliwić dziecku oraz osobie podejrzewanej o jego skrzywdzenie oddalenie się z obiektu.
- W uzasadnionych przypadkach można dokonać obywatelskiego zatrzymania osoby podejrzewanej. Do czasu przybycia policji, należy w miarę możliwości trzymać tę osobę pod nadzorem dwóch pracowników w osobnym pomieszczeniu z dala od widoku innych gości.
- W każdym przypadku należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka. Dziecko powinno przebywać pod opieką pracownika do czasu przyjazdu policji.
- Do czasu przyjazdu policji należy w miarę możliwości zabezpieczyć ślady przestępstwa oraz inne istotne dowody (np. przedmioty, dokumenty, monitoring) dotyczące zdarzenia.
- Po interwencji należy opisać zdarzenie w rejestrze zdarzeń (załącznik nr 5).

6. ZAPEWNIENIE OPIEKI I WSPARCIA OSOBOM SKRZYWDZONYM

- Jeżeli do krzywdy doszło w ramach grupy przyjazdnej, zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym leży po stronie organizatora wyjazdu we współpracy z obsługą Sanktuarium. W pozostałych wypadkach, gdy doszło do krzywdy w trakcie organizowanych przez Sanktuarium wydarzeń, spotkań lub rekolekcji, zapewnienie takiego wsparcia leży po stronie kustosza lub wyznaczonej przez niego osoby.
- Po ujawnieniu krzywdy na terenie Sanktuarium, należy jak najszybciej zapewnić osobie skrzywdzonej bezpieczeństwo przez niedopuszczanie do niej osoby podejrzanej o wyrządzenie krzywdy. Następnie należy jej udzielić pomocy, jakiej potrzebuje.
- Kustosz lub osoba delegowana udostępnia odrębne pomieszczenie dla osoby pokrzywdzonej i stara się o stworzenie bezpiecznej przestrzeni na odreagowanie trudnych emocji.

- Każda osoba, która mówi o doświadczonej przez siebie krzywdzie, powinna zostać przyjęta z szacunkiem i uważnie, życzliwie wysłuchana.
- Osoba towarzysząca osobie skrzywdzonej przekazuje informację, gdzie można uzyskać pomoc psychologiczną lub prawną, a także o możliwych formach pomocy, z której może skorzystać na terenie klasztoru (załącznik nr 6).
- Kustosz stara się udzielić wsparcia pokrzywdzonym poprzez pomoc duszpasterską lub psychologiczną.
- Wsparcie ma charakter doraźny i dotyczy momentu, od kiedy wydarzenie zostało ujawnione i zgłoszone, do chwili interwencji policji i przekazania dziecka opiekunom.
- Kustosz lub osoba delegowana przekazuje opiekunom dziecka wszystkie znane informacje o krzywdzie, jakiej doznało ich dziecko, a także poinformuje o instytucjach, fundacjach lub osobach, które mogą udzielić profesjonalnego wsparcia, również wsparcia duchowego, jeśli zachodzi taka potrzeba (załącznik nr 6).
- Osoba zgłaszająca krzywdę lub jej rodzic/opiekun prawny otrzymuje informację o podjętych w sprawie krokach.
- Wszelkie działania i uzyskane informacje objęte są zasadą poufności, ale osoby skrzywdzonej nie wolno zobowiązywać do zachowania tajemnicy.
- Jeśli osobą skrzywdzoną jest dziecko, pomoc powinna otrzymać również jego rodzina.
- Jeśli osoba skrzywdzona należała do jakiejś przyklasztornej grupy duszpasterskiej, również inni uczestnicy tej grupy powinni otrzymać pomoc duszpasterską i ewentualnie psychologiczną.
- W przypadku zdarzenia krzywdzenia dziecka, którego świadkami byli inni goście (w tym młodzież), w razie potrzeby należy proponować skorzystanie z instytucji zewnętrznych (podanie numerów telefonów zaufania).
- Wsparcie dla świadków musi być okazywane z delikatnością i w sposób wyważony. Nie może w żaden sposób naruszać dobra skrzywdzonej osoby.

7. SPOSÓB POSTĘPOWANIA Z OSKARŻONYMI O WYKORZYSTANIE SEKSUALNE I PRZEMOC

- W sytuacji, gdy osobą oskarżoną jest kapłan lub osoba konsekrowana, należy zastosować się do wskazań uzyskanych od biskupa miejsca lub przełożonych osoby oskarżanej. Wobec takiej osoby powzięte zostają kroki przewidziane przez Wytoczne KEP.
- Gdy osobą oskarżoną jest pracownik Sanktuarium, należy odsunąć taką osobę od podejmowanej pracy na czas wyjaśnienia sprawy lub do czasu decyzji prokuratury oraz objąć ją opieką duszpasterską.
- W sytuacji, gdy oskarżonym jest dziecko, należy współpracować z jego rodzicami lub opiekunami prawnymi w takim zakresie, w jakim jest to możliwe i potrzebne. Ich również dobrze jest otoczyć opieką duszpasterską.
- W procesie wyjaśniania sprawy oraz w podawaniu informacji należy zadbać o ochronę przede wszystkim osoby skrzywdzonej, ale również ochronę dobrego imienia domniemanego sprawcy.
- W przypadku zaistnienia fałszywego oskarżenia, jeśli zarzuty nie zostaną potwierdzone, a oskarżenie znane było osobom postronnym, należy przekazać im tę informację.

8. EDUKACJA OSÓB ODDELEGOWANYCH W SANKTUARIUM DO POSŁUGI Z UDZIAŁEM DZIECI

- Wszystkie siostry mające kontakt z dziećmi, pracownicy i wolontariusze w Sanktuarium otrzymują potrzebną im wiedzę o wprowadzonych i obowiązujących w Sanktuarium Standardach Ochrony Dzieci i Młodzieży oraz Osób Bezradnych. Szkolenie wprowadzające może prowadzić sam kustosz lub osoba przez niego wyznaczona.
- Ponadto siostry i pracownicy pełniący w Sanktuarium funkcje opiekuńczo-wychowawcze lub formacyjne są zobowiązani odbyć następujące szkolenia:
 - rodzaje przemocy (w tym przemoc rówieśnicza);
 - jak rozpoznać symptomy przemocy (w tym wykorzystania seksualnego);
 - strategie działania sprawców przemocy (w tym przemocy seksualnej);
 - jak rozmawiać z dzieckiem/nastolatkiem/osobą bezradną na temat krzywdy;
 - zagrożenia i ochrona przed szkodliwymi treściami w internecie.
- Każda osoba pracująca z dziećmi powinna otrzymać zaświadczenie o udziale w szkoleniu.
- Każda osoba pracująca z dziećmi co dwa lata uczestniczy w jednodniowym szkoleniu z zakresu prewencji.
- Szkolenia prowadzą osoby odpowiednio przygotowane oraz posiadające kompetencje w dziedzinie ochrony dzieci potwierdzone odpowiednim dokumentem.

9. ZAPEWNIENIE JAKOŚCI I CIĄGŁOŚCI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PREWENCJI

- Dokument zawierający standardy ochrony dzieci/osób bezradnych w Sanktuarium aktualizowany jest co dwa lata.
- Ewaluacja dokumentu dokonywana jest przez osobę oddelegowaną przez kustosza we współpracy z nim i osobami przez niego wyznaczonymi, oraz konsultowana z osobami zaangażowanymi w duszpasterstwo przyklasztorne. Następnie jest zatwierdzana przez przełożoną Centrum Pniewsko- Poznańskiego.

10. DOKUMENTOWANIE ZDARZEŃ PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB KRZYWDZENIA DZIECI/OSÓB BEZRADNYCH I ZASADY PRZECHOWYWANIA DOKUMENTACJI

- Kustosz prowadzi Rejestr zdarzeń - dokumentację zawierającą rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka, uwzględniający informacje o zgłoszeniu ze wskazaniem osoby skrzywdzonej, zgłaszającej, osoby podejrzanego o krzywdzenie, rodzaju podjętej interwencji, daty interwencji.
- Dla każdego zdarzenia zakładana jest imiennateczka z nazwiskiem skrzywdzonego dziecka/osoby bezradnej. Teczke zakłada i prowadzi osoba wyznaczona przez przełożoną. W teczce umieszcza się:
 - pisemne zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia lub zgłoszenie krzywdzenia, notatka służbowa.
 - Kartę interwencji wraz z protokołami (o ile będzie możliwość ich sporządzenia):

- protokół rozmowy ze zgłaszającym;
 - protokoły i notatki z rozmów z dzieckiem/osobą bezradną;
 - protokół i notatki z rozmów z rodzicami/opiekunami prawnymi
 - protokoły z rozmów z osobą krzywdzącą, w przypadku, gdy jest to dziecko, także z jego rodzicami/opiekunami prawnymi.
- wszelką korespondencję w sprawie.
 - opis wsparcia dziecka udzielone po powiadomieniu o krzywdzie.
- Do czasu zakończenia sprawyteczka pozostaje w kancelarii i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.
 - Po zakończeniu działań dokumentacja jest archiwizowana i przechowywana przez 5 lat.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Standardy ochrony małoletnich w Domu zakonnym Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.

Pniewy, 1 sierpnia 2024 roku

WAŻNE KONTAKTY I INSTYTUCJE ŚWIADCZĄCE POMOC

1. Osoby odpowiedzialne w Sanktuarium za:

STANDARDY OCHRONY DZIECI, OSÓB BEZRADNYCH:

Przełożona domu, kustosz Sanktuarium: **s. Justyna Oleś**, tel. **509 898 295**

PRZYJMOWANIE ZGŁOSZEŃ KRZYWDY:

s. Justyna Oleś, tel. **509 898 295**

PODEJMOWANIE INTERWENCJI:

s. Justyna Oleś, tel. **509 898 295**

DOM ŚW. ANIELI: **698 228 215**

2. Osoba nadrzędna nad Domem zakonnym:

Przełożona Centrum Pniewsko – Poznańskiego Zgromadzenia Sióstr Urszulanek SJK,
ul. Św. Urszuli Ledóchowskiej 1, 62-045 Pniewy,
s. Aleksandra Kmiecik, tel. **668 313 907**

3. Instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo małoletnich oraz mogące udzielić pomocy:

➤ TELEFONY ALARMOWE:

997 – policja

999 – pogotowie ratunkowe

112 – ogólny numer alarmowy

- Komisariat **Policji w Pniewach**, ul. Konińska 31, tel. **61 293 13 40**
- Komisariat **Policji w Szamotułach**, ul. Polna 3, 64-500 Szamotuły, tel. **47773221**
- **Delegatka Zgromadzenia ds. Ochrony dzieci i młodzieży, s. Anna Papierz**, tel. **505 278 057**
- **SOR Szamotuły**, ul. Sukiennicza 13, 64-500 Szamotuły, tel. **61 29 27 150**
- **Pomoc społeczna** Pniewy: Centrum Usług Społecznych w Pniewach, Zespół Interdyscyplinarny, ul. Wolności 1, tel. **61 29 10 756**
- **Punkt Interwencji Kryzysowej** – PCPR Szamotuły, ul. Wojska Polskiego 1, 64-500 Szamotuły, tel. **61 101 81 30**
- **Pomoc psychologiczno – pedagogiczna**: Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Szamotułach, ul. Bolesława Chrobrego 8b, 64-500 Szamotuły, tel. **664 064 138**
- **Sąd Rejonowy** w Szamotułach, Wydział Rodzinny i Nieletnich, ul. Aleja 1 Maja 5a, 64-500 Szamotuły, tel. **61 29 21 913**
- **Prokuratura Rejonowa** w Szamotułach, ul. Aleja 1 Maja 5a, 64-500 Szamotuły, tel. **61 29 29 509**

4. Inne instytucje wspierające małoletnich:

- **Rzecznik Praw Dziecka**, ul. Chocimska 6, 00-791 Warszawa, tel. **22 583 66 00**
- **Centrum Ochrony Dziecka**, Uniwersytet Ignatianum w Krakowie, ul. Kopernika 26, 31-501 Kraków, tel. **785 032 106**, tel. do biura do COD **785 042 123**
- **Fundacja Świętego Józefa Konferencji Episkopatu Polski**, Biuro fundacji: Skwer Kard. Stefana Wyszyńskiego 6, 01-015 Warszawa, tel. **504 795 357** (pn.-pt. w godz. 8.30-16.30)
- **Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę**, ul. Mazowiecka 12/25, 00-048 Warszawa, tel. **22 616 02 68**

➤ TELEFONY ZAUFANIA

- dla dzieci i młodzieży – Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę: **116**
- dla dzieci i młodzieży – Rzecznik Praw Dziecka: **800 121 212**
- dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci - Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę: **800 100 100**